

Б. І. Мельничук

Вишнівець

ВИШНІВЕЦЬ – селище міського типу Збаразького району Тернопільської області. Знаходиться на р. Горинь (притока Тетерева, бас. Дніпра), за 16 км від залізнич. ст. Карначівка, за 24 км від райцентру та за 53 км від обл. центру. Через с-ще проходять автошляхи Доманово–Ковель–Чернівці–Мамалича та Вишнівець–Ланівці. Має автобусне сполучення з бл. 50-ма насел. пунктами України. Пл. 10,8 км². Насел. 3483 особи (2001, складає 87,1 % до 1989), переважна більшість – українці. Перша писемна згадка датується 1395. Литов. князь Вітовт позбавив Дмитра-Корибута Ольгердовича Сівер. князівства і дав йому кілька волин. поселень, зокрема і В., де і був побудований князів. замок, що стояв на правому березі р. Горинь у межах сучас. с. Старий Вишнівець (донині залишилися рештки валів і старої церкви). Згодом став резиденцією князів Вишневецьких. 1494 В. зруйновано татар. військами. 1512 побл. міста польс. війська розгромили 25-тис. татар. військо на чолі з ханом Менглі-Гіреєм. Після Люблін. унії 1569 входить до складу Польщі. Від 1640-х рр. – значний ремісн. і торг. центр. 1640 Я. Вишневецький побудував тут великий замок і монастир для ченців ордену кармелітів. 1648 монастир зруйн. одним із загонів армії Б. Хмельницького. 1649 В. зруйновано татар. військами, які поверталися у Крим після підписання Зборів. договору між військами Б. Хмельницького та Польщею. 1653, 1666, 1667, 1672 В. знову зазнав нападів татар. Для пришвидшення відновлення міста королів. наказом насел. було звільнене від сплати податків і виконання повинностей на 12 років. 1720 у В. за наказом останнього з роду Вишневецьких, князя Михайла, побудовано розкіш. палац. Після 2-го поділу Польщі 1793 В. – у складі Рос. імперії, стає центром волості Кременец. пов. Волин. губ. Від 1920 – у складі Польщі. У 20–30-х рр. 20 ст. частина насел. емігрувала до Канади, США, Бразилії та ін. країн. 1939 В. включено до складу УРСР. 1940–62 – адм. центр Вишнівець. р-ну Терноп. обл. Від липня 1941 до березня 1944 – під нім.-фашист. окупацією. Від 1960 – смт. Гол. пром. підприємства: ВАТ «Вишнівець. сирзавод», ТОВ «Інтер» (виробництво м'ясних продуктів), завод буд. матеріалів. У В. – заг.-осв. та муз. школи, дитсадок; Будинок культури, б-ка, кінотеатр, філія Збараз. істор.-архіт. заповідника; відділ. 2-х банків; пам'ятка садово-паркового мистецтва – [Вишнівецький парк](#). Двом колективам худож. самодіяльності присвоєно почесне звання «народний». Реліг. громади: 2 – УПЦ КП, УПЦ МП, християн віри євангельської, свідків Єгови. У с-щі встановлено пам'ятники Т. Шевченку, який відвідав В. 1846, та Байді Вишневецькому. 1781 у В. побував король Польщі

Станіслав-Август Понятовський, а 1848 – франц. письменник О. де Бальзак. Серед видат. уродженців – громад. діяч, меценат [Н. Буковський](#).

Рекомендована література

1. Шот М. Родове гніздо князів Вишневецьких [Виснівець] // Уряд. кур'єр. 2005, 14 трав.

Бібліографічний опис:

Вишнівець / Б. І. Мельничук // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2005. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-34324>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).